

4367-

10/2

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΝ ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΝ

ΧΡΗΣΤΟΝ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΓΕΝΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΤΩ: Π. ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩ: ΝΑΩ:

ΤΗ: 20 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1937

ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΑΝΟΣΙΟΔ. Μ. ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΔΔΟΥ Κ. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΩ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

(1867—1937)

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΝ

ΧΡΗΣΤΟΝ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Μία πολύτιμος ιστορία ὑπερτεσσαρακονταετοῦς συνεχοῦς καὶ ἀδιακόπου ἀφωσιωμένης διακονίας ἐν τῇ Ἁγίᾳ Μητροὶ Ἐκκλησίᾳ ἔκλεισεν ἀποτόμως, ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς χθές, ὑπὸ τὸ κεραυνοβόλον πλήγμα τοῦ θανάτου. Μία πραγματικὴ ἀξία, μία ἀληθινὴ προσωπικότης, εἷς τύπος ἀντιπροσωπευτικὸς τῆς παλαιᾶς ἀριστοκρατίας τοῦ πνεύματος, λείψανον μιᾶς ἰδιαίτερας σχολῆς, ἐν κεφάλαιον τῆς Ἐκκλησίας, ἐξέλιπε.

Καὶ βαίνεις λοιπὸν σήμερον καὶ σύ, ἀείμνηστε καὶ τετιμημένε συνάδελφε, ἀπὸ τῆς χώρας ταύτης τοῦ θανάτου εἰς τὴν χώραν τῆς ζωῆς. Καὶ βαίνεις ἐστεφανωμένος ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πόνους σου, ἀπὸ τὴν μακρὰν καὶ τιμίαν διακονίαν σου, ἀφοῦ διεχάραξας φωτεινὴν ἐν τῷ βίῳ τροχίαν καὶ ἐχρησιμοποίησας ὡς πιστὸς οἰκονόμος τὸ παρὰ Θεοῦ δοθέν σοι τάλαντον. Τὸν θάνατον—ἀνέλυες κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν προχθές εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἀλησιμονή-

τους εκείνας μετὰ σοῦ κατ' ἰδίαν ἀναστροφάς, ἡ ὁποία ἐπέπρωτο νὰ εἶνε ἡ τελευταία—τὸν ἀνέμενες πάντοτε ὡς καλὸν φίλον διὰ τὴν ἡλικίαν σου, τὸν ὁποῖον θὰ ὑπεδέχεσο μὲ ἡρεμίαν, ὅταν θὰ σὲ ἐσκέπτετο, κατὰ τὸ κοινὸν τῶν ἀνθρώπων τέλος. Καὶ ἦλθε τόσον γρήγορα νὰ σὲ παραλάβῃ!

Ἄλλ' εἶσαι καὶ οὕτω μακάριος, τετιμημένος καθὼς ἀπέρχεσαι εἰς τὴν αἰωνιότητα, φιλότιμος μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς σου καὶ πιστὸς τοῦ καθήκοντός σου ἐργάτης! Μόνον τὸ κενόν, τὸ ὁποῖον καταλείπει ὁ θάνατός σου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εἶνε μέγα. Διότι ἐν τῷ προσώπῳ σου περισσότερο ἀπὸ ἓνα ἀπλοῦν ὑπάλληλόν της εἶχεν ἡ Ἐκκλησία ἓνα πολύτιμον μύστην τῆς δόξης της. Μὲ τὴν πολυμαθειάν σου, τὴν σύνεσίν σου, τὴν βαθεῖαν ἐκκλησιαστικὴν πεῖράν σου, τὴν πατροπαράδοτον εὐλάβειαν καὶ ἀρετὴν σου, τὴν χρησιμότητα τῆς σκέψεώς σου, τὴν ἀκεραιότητα τοῦ χαρακτῆρός σου, τοὺς ἐνθουσιασμούς σου ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν εὐπάθειάν σου πρὸς τὰ γενναῖα καὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ὅσια καὶ τὰ δίκαια ὑπερέβης τὰ ὅρια τῆς ἀπλῆς ὑπηρεσίας καὶ μετέβαλες τὸ ἔργον σου εἰς ἀληθινὴν μυσταγωγίαν. Ἦσο οἰκογενειάρχης καὶ ἦσο ἀφωσιωμένος βεβαίως εἰς τὴν οἰκογένειάν σου καὶ εἶχες ὄνειρά δι' αὐτὴν καὶ ἐν πνεύματι αὐστηροῦς μὲν οἰκονομίας, ἀλλὰ καὶ τιμίας ἐν πᾶσι τοῦ

καρποῦ τῶν ἰδίων σου κόπων διαχειρίσεως, ζῶν, διέθετες ὑπὲρ αὐτῆς τὰς οἰκονομίας σου. Ὑπὲρ τὴν οἰκογένειάν σου ὅμως ἡ ψυχὴ σου ἦτο δέσμιος τῆς ἀγάπης σου πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ ἔμενες μέχρι τοῦδε, παρὰ τὴν ἀνάγκην ἦν εἶχες νὰ ἀναπαύσης τὸ γεγηρακὸς σαρκίον σου εἰς τὴν θαλπωρὴν τῆς οἰκογενειακῆς ἀγάλης, ἔμενες μακρὰν τῶν οἰκείων σου, ἀσκητῆς τὸν βίον ἐν τῇ Αὐλῇ ταύτῃ καὶ τοῦτ' αὐτὸ κληρικὸς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα, πολλάκις καὶ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως διαθέτων εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ τῆς Ἐκκλησίας σκέψιν, ὡς ἀγνὸς σύμβουλος καὶ σοφὸς χειραγωγὸς τῆς Αὐλῆς, εἰς οὗ τὰ φῶτα εἰς πᾶσαν περίπτωσιν πάντες προσετρέχομεν.

Ἄλλ' ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ ἀποχωρισμοῦ καὶ ὁ νοῦς σου, τοῦ ὁποίου τὰ κύτταρα ἐξήντησας ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας ἀγνῷ ζήλω σου, ἐνεκρώθη. Καὶ ἡ χεὶρ σου ἡ ἀριστοτεχνικῶς ἐπὶ ἡμῖσιν περίπου αἰῶνα καλλιγραφήσασα ἐπὶ τοῦ χάρτου τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ἀκίνητος πλέον καὶ ψυχρά. Καὶ ἡ καρδία σου, ἣτις εὕρισκεν ἱερὰν ἐντρούφησιν εἰς τὸ αἰωνόβιον πνεῦμα τῆς Οἰκουμενικῆς ταύτης Καθέδρου, τὸ ἀγνότερον πνεῦμα τῆς Χριστιανικῆς ἡμῶν Ὁρθοδοξίας, ἐσίγησε.

Τὸ ὄνομά σου ὅμως καὶ ἡ ἀρετὴ σου καὶ οἱ πόνοι σου καὶ ὁ ζήλός σου μένουν καὶ θὰ μείνουν ἀνεξάλειπτα εἰς τὴν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας,

καὶ αὐτὸς εἶνε ὁ μεγαλειότερος τίτλος τιμῆς, ὁ
ὁποῖος σὲ εἰσάγει εἰς τὴν ἀθανασίαν καὶ εἰς τὴν
αἰωνιότητα.

Τετιμημένε συνάδελφε!

Δέξου τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις ὡς ἐκδήλω-
σιν τῆς τιμῆς καὶ τοῦ σεβασμοῦ, τὸν ὁποῖον θὰ
αἰσθανώμεθα πάντοτε πρὸς τὴν μνήμην σου.

Ὁ Πανάγαθος δῶη σοι τὸν μισθὸν τῶν κα-
λῶν οἰκονόμων ἐν τῇ χόρᾳ τῶν ζώντων!

Αἰωνία σου ἡ μνήμη!

ΕΝ ΦΛΟΓΕΡΟΝ ΔΑΚΡΥ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΕΚΡΟΝ ΤΟΥ ΑΙΜΝΗΣΤΟΥ

ΧΡΗΣΤΟΥ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΤΗΙ 20 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1937

ΕΝ ΤΩΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩΙ ΝΑΩΙ ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΡΩΤΕΚΔΙΚΑΤΟΥ

ΥΠΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΓΑΛΟΥ ΠΡΩΤΕΚΔΙΚΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ὁ παρὼν Ἐπικήδειος, ἐκ τῶν τύποις ἐκδοθέντων ἀπὸ τοῦ 1879 ἐν ἐφημερίσι καὶ ἰδιαιτέροις τευχιδίοις πανηγυρικῶν, ἐπικηδείων, ἐπιταφίων καὶ ἐπιμνημοσύνων Λόγων μου, ἀριθμεῖται ἑκατοστὸς ἔννατος (109).

Γ. Ι. Π.

Προσφιλέστατέ μοι Ἄρχων,

Δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ σὲ προσφωνήσω. Δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ χαρακτηρίσω τὴν εἰκόνα σου, ἔστω καὶ ὠχράν. Δὲν εὐρίσκω καταλλήλους λέξεις πρὸς ἔκφρασιν τῆς ψυχικῆς μου ὀδύνης. Εἶναι τόση ἡ ὀδύνη ἢ σπαράσσουσα τὴν καρδίαν μου, ὥστε δὲν ἔχω τὸ σθένος οὔτε κἂν νὰ ἐκφράσω αὐτήν. Ἀπλῶς πρόκειται τῇ στιγμῇ ταύτῃ νὰ ὑμνήσῃ ἡ γλῶσσά μου καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς καρδίας μου, πρόκειται ὡς ψάλτης θρηνηδὸς νὰ κλαύσω λαλῶν, καὶ ἄκουσον διὰ τελευταίαν φωνὴν τοὺς λόγους τῶν περὶ τὴν σορὸν σου εὐλαβῶς καὶ συντετριμμένη τῇ καρδίᾳ πεπυκνωμένων συναδέλφων σου ὀφφικιάλων, οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ μείνωσιν ἀλλότριοι τοῦ πένθους, ὅπερ ὡς κοινὸν καὶ ἑναρμόνιον θρηνον τονίζει σήμερον τὸ ἔθνος, ἡ Ἐκκλησία, ἡ κοινωνία, οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι σου, ὁ θεόστεπτος καὶ εὐσεβόφρων πρωθιεράρχης τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Πρωτοκλήτου Βενιαμὶν ὁ Α΄, ὁ γεραρὸς τῶν ἱεραρχῶν θίασος, καὶ οἱ ἐργαζόμενοι ζηλωτῶς εἰς τὸ γερασιμώτατον καὶ πανένδοξον τοῦτο κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας.

Δὲν εἶναι τῆς παρουσίας ὥρας ἔργον νὰ πλέξω τὸ ἐγκώμιον τοῦ βίου σου, οὔτε εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀπαριθμήσω τὰς ἀρετάς σου. Ἄλλος καλλιρρή-

μων ρήτωρ (1) διὰ λέξεων ὀλίγων μὲν ἀλλ' ὠραίων καὶ ἀληθῶν διηρμήνευσε πρὸ μικροῦ τὴν ὀδύνην τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν κέντρου ἐπὶ τῇ αἰφνιδίᾳ καὶ λυγρᾷ ἀπωλείᾳ σου, καὶ ἄλλος (2) τὰς ἀρετάς σου ὡς πατριαρχικοῦ ὑπαλλήλου θὰ ἐκθειάσῃ καὶ θὰ ἐξυμνήσῃ. Εἰς ἐμὲ δὲ τὸν δι' ἀδελφικῆς φιλίας μετὰ σοῦ συνδεδεμένον καὶ μάρτυρα γενόμενον τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπωφελοῦς δράσεώς σου ἀπὸ τοῦ 1895, ἔλαχε τὸ βαρὺ μὲν καὶ ὀδυνηρὸν ἀλλ' ἅμα καὶ ἱερὸν καθήκον, ἵνα, ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ταύτης ἐξέδρας, ἀπὸ τοῦ Ἀρχοντικοῦ τούτου στασειδίου μου, τοῦ Πρωτεκδικάτου, ὅθεν ἄλλοτε ἐιρυστανεύετο ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ δικαιοσύνη, ἐκδηλώσω διὰ βραχέων, βεβαρυμένῳ θυμῷ καὶ δακρυθύμῳ λύπη, τὸ καρδιοβόρον πένθος τῶν ὀφφικιάλων τῆς Μ. Ἐκκλησίας, οἵτινες βαρυαλγεῖς καὶ περίλυποι συνήχθημεν περὶ τὸ σκῆνός σου ἵνα θρηνήσωμεν τὴν στέρησιν Σοῦ, ὅστις ὑπῆρξας ἀπὸ τοῦ 1912 ὁ εὐγενέστερος τύπος τῶν ὀφφικιάλων τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, ἡ τιμιωτέρα ἐκδήλωσις τοῦ ἀξιώματος τὸ ὁποῖον ἔφερες, ὁ εὐκλεῆς διάδοχος τῆς σεμνῆς χορείας τῶν Μεγάλων Πρωτονοταρίων τῆς Μ. Ἐκκλησίας, μία ἐξέχουσα καὶ βαθύπειρος προσωπικότης τῆς σεμνῆς καὶ τετιμημένης φάλαγγος

1) Ὁ πανοσιολογιώτατος Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος Κασαπίδης.

2) Ὁ τῶν Πατριαρχείων διερμηνεὺς κ. Σπυρίδης Κωνσταντινίδης.

τῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων, εἰς εὐθαρσῶς καὶ κρατερῶς ἀγωνισάμενος διὰ τῆς γραφίδος ἐν τοῖς Πατριαρχικοῖς Σεκρέτοις ὑπὲρ τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Δεινὸς δὲ τῇ ἀληθείᾳ ρήτωρ πρέπει νὰ ᾔῃαι ὁ ἀναλαμβάνων νὰ ἐξυμνήσῃ τὰς γνώσεις σου καὶ τὰς ἀρετάς σου, οὐδὲ τολμῶ ν' ἀναλάβω ἔστω καὶ ἀπλῆν σκιαγραφίαν σου, διότι τίς θὰ μοὶ δώσῃ τὴν γοητείαν τοῦ καλάμου σου, τὴν ρητορικὴν εὐστομίαν σου, τὸ καλλιρῆμον καὶ πεποικιλμένον τῆς φράσεώς σου, τὴν λαμπρότητα τῆς σκέψεώς σου καὶ τὴν εὐρείαν πολυμαθειάν σου; Ἀπέρχεσαι λοιπὸν σήμερον, ἑβδομηκοντούτης, ἐκ τοῦ Ἀρχοντικοῦ ἡμῶν ὀρίζοντος, εἰς δόμους μακάρων, ἔνθα χορεύουσιν ἀγαλλόμενοι οἱ ἀλήστου μνήμης περικλεεῖς γραμματεῖς τοῦ Α' πατριαρχικοῦ Γραφείου, οἱ ἴσα σοι μοχθήσαντες ὑπὲρ τῆς Μ. Ἐκκλησίας διὰ τῆς περιτέχνου γραφίδος των. Ἔπες ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς τιμῆς ὡς γνήσιος στρατιώτης τοῦ καλάμου, καὶ μετὰ σοῦ συνεχλείπει εἰς τῶν περιφανεστέρων, καὶ ἀφωσιωμένων εἰς τὸ καθήκον γραμματέων τοῦ Α' πατριαρχικοῦ Γραφείου. Ἐσβέσθη δι' ἡμᾶς ἡ πολυτιμος ὑπαρξίς σου, ἀλλ' ἡ μνήμη σου θὰ παραμείνῃ ἀληστος, διότι αἱ ἀρεταί σου αἱ ἀνεκτίμητοι ἴσχυσαν νὰ ἐγχαράξωσιν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἀνεξίτηλον τὴν εἰκόνα σου.

Ἡ Μ. Ἐκκλησία, ἡ γνωρίζουσα νὰ τιμᾷ τοὺς τιμίως, συνετῶς καὶ φερεπόνως ἐργαζομένους,

προπέμπει σε σήμερον εἰς τὸν τάφον καὶ εὐλογεῖ τὸν ἐπὶ ὄλα 42 ἔτη διατελέσαντα πατριαρχικὸν ὑπάλληλον, τὸν φιλοτιμηθέντα κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Α΄ Πατριαρχικοῦ Σεκρέτου νὰ τηρηθῶσιν αἱ παραδόσεις καὶ ἡ ὡραία, ἀρχαῖζουσα καὶ σοβαρὰ ἐκκλησιαστικὴ γλῶσσα ἐξόχων προκατόχων σου, μεγάλων Ἀρχιγραμματέων, τοῦ περιδόξου ἐκεῖνου Νικολάου τοῦ Κριτίου, τοῦ ἐπὶ ὄλην πεντηκονταετίαν, ἀπὸ τοῦ 1710 μέχρι τοῦ 1767, διαπρέψαντος ἐν τοῖς γραμματεῦσι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τοῦ λαμπρύναντος μὲ ὄλας τὰς χάριτας τῆς ἀπτικῆς κομψότητος τὸ τότε καταπεπτωκὸς ἐκκλησιαστικὸν γραφικὸν ὕφος, ὑπὸ τὴν καθοδηγίαν τοῦ λαμπροῦ ἐκεῖνου Πατριάρχου Σαμουήλ τοῦ Χαντζερῆ.

Ἡ Μ. Ἐκκλησία σὲ προπέμπει εἰς τὸν τάφον καὶ σὲ εὐλογεῖ ὡς ἐρμηνεύσαντα τῷ ὀρθόδοξῳ πληρώματι δι' ὄλων τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν τεσσαρακονταετίαν ἐκ τῶν πατριαρχικῶν Σεκρέτων ἐξεληθόντων ἐγγράφων τὰς βουλὰς, τὰς ἐντολὰς καὶ τὰς πράξεις τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὰ ὅποια ἔφερον τὴν σφραγίδα τῶν γνώσεών σου, καὶ μάλιστα τῆς συνέσεώς σου, διὰ τῆς ὁποίας ἐπληρωρθοῦντο πολλάκις ἀποφάσεις, τὰς ὁποίας ἐκαλεῖσο ὡς ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Α΄ Πατριαρχικοῦ Γραφείου νὰ δώσῃς εἰς ἐκτέλεσιν.

Ἡ Μ. Ἐκκλησία σὲ προπέμπει καὶ σὲ τιμᾷ διότι ὑπῆρξας τὸ στόμα, δι' οὗ ἐλάλησε δεκάς

Πατριαρχῶν, οἱ ὅποιοι ἐξετίμησαν τὰ σπάνια προσόντα σου, τὴν ἀρτιωπάτην μόρφωσίν σου τὴν κτηθεῖσαν ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἱερατικῇ Σχολῇ τῆς πόλεώς μας, ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ Σχολῇ Σμύρνης, καὶ ἐν τῇ Θεολογικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Πετροπόλεως, τὴν γλωσσομάθειάν σου, τὴν ζωηρὰν ἀντίληψίν σου, τὴν ἀκαταπόνητον ἐργασίαν καὶ δραστηριότητά σου, τὴν εὐθειαν κρίσιν σου, τὴν εὐσέβειάν σου, τὸν ἅγιον ζῆλόν σου ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ὑπὲρ τῆς εὐκλείας τοῦ καλλιτέκνου καὶ μεγαλωνύμου ἡμῶν ἔθνους, τὴν λατρείαν σου πρὸς τὴν ἱεράν ὑμνωδίαν καὶ πρὸς τὴν ὑψηλόρον ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν φιλολογίαν καὶ γλῶσσαν. Ἐὰν δὲ κατὰ τὴν πολιὰν ρῆσιν «εἰκόνας τῆς ψυχῆς εἶναι οἱ λόγοι», αἱ μελέται καὶ αἱ πραγματεῖαί σου, αἱ ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ὀργάνῳ δημοσιευθεῖσαι, πρόκεινται ἀψευδῆ μαρτύρια τῆς μεγάλης σου μορφώσεως. Ἐν ταῖς μελέταις ταύταις ἀμιλλᾶται ἡ χάρις πρὸς τὴν ἐμβρίθειαν καὶ ἡ σαφήνεια ἰδεῶν ἐκ παραλλήλου βραίνει πρὸς τὴν γοητείαν τοῦ καλάμου.

Ἡ Μ. Ἐκκλησία σὲ προπέμπει εἰς τὸν τάφον καὶ σὲ εὐλογεῖ ὡς χρηματίσαντα ἄξιον συνεργάτην τῶν τελευταίων σοφῶν Πατριαρχῶν, καὶ μάλιστα τοῦ τανῦν ἐμπείρωσ καὶ συνετῶς πατριαρχεύοντος θεοπροβλήτου καὶ ταῖς χριστιανικαῖς ἀρεταῖς συζῶντος Βενιαμὶν τοῦ Α΄, ὅστις ἐπεδείξατο πρὸς σὲ ἐν τῷ βίῳ πολλὴν ἀγάπην καὶ

εὐνοϊαν, καὶ θρηνεῖ σήμερον πρῶτος τὴν ἀπώλειάν σου, ὡς θρηνεῖ ὁ στρατηγὸς τὴν ἀπώλειαν ἐπιλέκτου στρατιώτου αὐτοῦ, καὶ ὅστις τὴν πολιάν σου φρόνησιν διέκρινεν ἀνέκαθεν καὶ ἐξετίμησε, σὲ ἐκάλει δὲ συνεχῶς καὶ ἠκροῶτο σοῦ καὶ ἐθαύμαζε τὴν σύνεσίν σου. Συναλγῶν δὲ ἡμῖν σήμερον ἐπὶ τῇ συμφορᾷ, διατρανοῖ πρὸς σὲ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀγάπην, αὐτοπροσώπως παριστάμενος ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν κατὰ τὴν νεκρώσιμον ταύτην ἀκολουθίαν.

Ἡ Μ. Ἐκκλησία σὲ ὀδηγεῖ εἰς τὴν ἀληθῆ καὶ ἀτέρμονα ἀνάπαυσιν καὶ σὲ προπέμπει εἰς τὸν τάφον μετὰ στοργῆς καὶ ἀγάπης, μετὰ πένθους καὶ θλίψεως, καὶ σὲ εὐλογεῖ διότι πρὸ δεκαετίας καὶ πλέον, ὅτε ὡς κατάκοπος ὁδοιπóρος, πεπονημένος ὑπὸ μακρᾶς καὶ συνεχοῦς ἐργασίας ἐπεζήτησας εἰς ἀμοιβὴν τῶν κόπων σου τὴν ἀπόλαυσιν ἀπράγμονος ἡσυχίας καὶ ἀναπαύσεως ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ οἴκου σου ἵνα ἐρρωμενέστερον τὸ λοιπὸν τοῦ βίου σου διανύσῃς στάδιον, ἐνέδωκας εὐλαβῶς εἰς πατριαρχικὰς προτροπὰς καὶ εἰς παρακλήσεις ἄλλων εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς ἱεραρχίας ἱσταμένων καὶ μεγάλως ἐκτιμώντων τὴν ἀξίαν καὶ ἰκανότητά σου, καὶ οὕτω δὲν ἀφῆκας τὸ Γραφεῖόν σου ὀρφανὸν τῆς πρὸς αὐτὸ διακονίας σου, ἀλλ' ἐξηκολούθησας μέχρι τῆς χθὲς εὐόρκως καὶ ζηλωτῶς νὰ ἐργάζῃσαι ἐν αὐτῷ.

Ἡ Μ. Ἐκκλησία σὲ προπέμπει εἰς τὸν τά-

φον διὰ τῆς ἐνταῦθα παρισταμένης γεραρᾶς ἱεραρχικῆς φάλαγγος, ἥτις διὰ τῆς παρουσίας αὐτῆς, τοῦτο μὲν, ἐκδηλοῖ τὴν βαθεῖαν στοργὴν, ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν τῆς ἐν ἀφοσιώσει τελεσθείσης διακονίας σου ἐν τοῖς Πατριαρχικοῖς Σεκρέτοις, ἅπερ δεξιότατα διηύθυνας, προσφέρων εἰς αὐτὰ τὰ καλλιστεῖα τοῦ γραφικοῦ σου ἀρχαῖζοντος ὕφους, τοῦτο δέ, ἀποτελεῖ τὸν ὠραιότερον ὕμνον τὸν ψαλέντα ποτὲ διὰ πατριαρχικὸν ὑπάλληλον, ἀποτελεῖ, λέγω, τὸν πολυτιμότερον στέφανον, ὅστις ἐκόσμησε τὴν κορυφὴν ἀληθοῦς ἐργάτου τοῦ καθήκοντος.

Σὲ προπέμπουσιν εἰς τὸν τάφον οἱ ὀφρικιάλοι τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, οἱ πατριαρχικοὶ ὑπάλληλοι, κληρικοὶ τε καὶ λαϊκοί, οἱ μετὰ σοῦ ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν καὶ πλέον τὸ ἱερὸν λάβαρον τῆς Μ. Ἐκκλησίας βαστάσαντες καὶ παρακολουθήσαντες τὴν καλλίνικον σταδιοδρομίαν σου καὶ διὰ δεσμῶν ἀδαμαντίνων μετὰ σοῦ συνδεθέντες, καὶ ὧν ἀπετέλεις τὸ σέμνωμα καὶ ἀγλαΐσμα.

Ἄλλὰ καιρὸς, ὃ πενήτηφόροι παρεσιῶτες, ν' ἀποχαιρετήσωμεν τὸ ὕστατον τὴν προσφιλεστάτην ταύτην εἰκόνα καὶ νὰ ἐγχαράξωμεν αὐτὴν βαθέως εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν. Τὸ ὄνομά σου θὰ ἐξακολουθῇ ζῶν πάντοτε ἐν τοῖς δέλτοις τῆς ἱστορίας τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἰς τὸ ὅποιον εἶχες ἀφιερῶσει τὴν δρᾶσιν καὶ τὸν βίον σου. Πορεύου εἰς τὴν αἰωνιότητα πρὸς συνάντη-

σιν τῶν προαποικομένων εὐρυμαθῶν Μεγάλων Πρωτονοταρίων. Ἡ ἱστορία τῶν ὀφφικιάλων τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἔχει ἀπειρίαν ἀγράφων σελίδων, ἐξ ὧν σὺ μίαν λαμπρῶς θὰ διακοσμήσης, οἱ δὲ διάδοχοί σου λαμβάνοντες ὡς ὑπογραμμὸν σὲ θὰ ἐργασθῶσι ζηλωτῶς καὶ ἐθνωφελῶς καὶ ἐν ἀγίῳ ἐνθουσιασμῷ ὑπερ τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπερχόμενος δὲ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ὦ πολυφίλητε Ἄρχων, καὶ εἰς τὴν χώραν τῶν πνευμάτων καὶ τῆς ἀθανασίας μεθιστάμενος, ἀφίνεις εἰς ἡμᾶς τὸν τάφον σου, ὅστις θὰ παραμείνῃ ὡς ἄμβων ζωντανός, κηρύσσων ὅτι ὑπῆρξας μεγακλεῆς ὀφφικιάλος τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἐκ τῶν ἐπιλέκτων διαδόχων τοῦ Κριτίου, χρηστὸς πολίτης, ἀγαστὸς οἰκογενειάρχης, φιλόστοργος πατήρ. Ἦσο ἡ ζῶσα ἱστορία τοῦ Πατριαρχείου μας διὰ τὴν τελευταίαν τεσσαρακονταετίαν, γνωρίζων ὅσον ὀλίγοι πρόσωπα καὶ πράγματα τῆς περιόδου ταύτης. Ὑπῆρξας δι' ὅλους τοὺς πατριαρχικοὺς ὀφφικιάλους θησαυρὸς ἀνεκτίμητος, ὑπῆρξας διὰ τοὺς ἐν τοῖς πατριαρχείοις συναδέλφους σου, ἀρχαίους καὶ νεωτέρους, πολύτιμος διδάσκαλος, « ἡ ζῶσα καὶ σιωπῶσα παραίνεσις » ἵνα μεταχειρισθῶ τὴν ρῆσιν Γρηγορίου τοῦ τῆς θεολογίας ἐπώνυμου. Ἡ ψυχὴ σου ἐκεῖ εἰς τὰ οὐράνια δώματα ἄς ἱκετεύῃ τὴν θεῖαν Ἀγαθότητα ὅπως σκέπη καὶ ἐνισχύῃ διὰ τῆς πανσθενοῦς Αὐτῆς χάριτος τὸ πανένδοξον τοῦτο κέντρον τῆς ὀρθοδοξίας καὶ πάντας τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ νομίμως ἀθλοῦντας, κλη-

ρικούς τε καὶ λαϊκούς, ἐξαποστείλῃ δὲ εἰς αὐτὸ πολλοὺς ζηλωτὰς διαδόχους σου πρὸς διαχάραξιν φωτεινῶν γραμμῶν ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν πινάκων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ράνη δὲ παραμυθίας ὄμβρον εἰς τὴν δεινῶς σπαρασσομένην καρδίαν τῆς ἀπορφανισθείσης οἰκογενείας σου, τῆς εὐγενεστάτης, λέγω, εὖ ἡγμένης, εὐπαιδέυτου καὶ ἀνδριζούσης τὰς φρένας συζύγου σου Σοφίας, καὶ τῆς διὰ σπανίαν ἀρετῶν περιηγηθισμένης θυγατρὸς σου, τῆς εὐσεβοτραφοῦς καὶ εὐγενοπρεποῦς δεσποινίδος Ἀγγελικῆς, ὅταν καταφθάσῃ, ἂν δὲν κατέφθασεν ἤδη εἰς Παρισίους, ὁ ἄγγελος τῆς μελανοπτέρου καὶ κεραυνοβόλου συμφορᾶς. Πορεύου, καὶ ἐκ τῶν κόλπων τῆς αἰωνιότητος εὐχου ὅπως ἡ μνήμη σου παραμείνῃ παρ' ἡμῖν ἀγήρως καὶ ἀθάνατος.

Ἐγὼ δὲ πικρότατον ἀπολείβων δάκρυ πρὸ τῆς νεκροδόχου λάρνακός σου, ἐπιφωνῶ μετὰ τῶν ὀφφικιάλων τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς καὶ τῶν ἐν τοῖς πατριαρχείοις συναδέλφων σου :

Αἰωνία καὶ μετ' ἐγκωμίων εἶη ἡ μνήμη σου ἐπὶ γῆς, αἰωνία ἡ δόξα σου ἐν οὐρανοῖς, προσφιλέστατε νεκρέ.

Γαῖαν ἔχοις ἐλαφράν, Ἄρχων Μ. Πρωτονοτάριε τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

Χαῖρε, τὸ ὕστατον χαῖρε, ἀρίκλαυστε φίλε Χρηστε Παπαϊωάννου.

Καλὴν ἀντάμωσιν.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΕΙΜΝΗΣΤΟΝ

ΧΡΗΣΤΟΝ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΕΞ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ ΑΥΤΟΥ

ΓΕΝΟΜΕΝΟΝ

ΕΝ ΤΩ ΝΑΥΦΟΡΩ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΝΑΟΥ

ΥΠΟ

ΣΗΥΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΔΙΕΡΜΗΝΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΝ

ΧΡΗΣΤΟΝ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Πολύκλαυστε συνάδελφε Χρηστάκη,

Ποιὸς μπορούσε νὰ φαντασθῆ ποτε ὅτι θὰ μᾶς ἔφευγες τόσο ἀπρόοπτα, τόσο σκληρά, γιὰ νὰ μὴ σὲ ξαναδιοῦμε πιά;

Δὲν ἦσο βέβαια νέος, ἀφοῦ μόνον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας ἐπλησίαζες νὰ συμπληρώσης πεντηκονταετίαν ὄλην ἀκαταπονήτου καὶ ἐντατικῆς ἐργασίας, φιλοτίμου καὶ καρποφόρου δράσεως, σπουδαιοτάτης δὲ συμβολῆς εἰς τὸ Ἔργον καὶ τὴν μεγάλην Αὐτῆς Ἀποστολήν. Καθ' ὅλον τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα πολυτιμοτάτας παρέσχες εἰς Αὐτὴν ὑπηρεσίας, συνδυάζων ἀείποτε τὴν ἐμβροίθειαν τοῦ νοῦ, τὴν πολυμαθειαν, τὰς γνώσεις, τὴν σύνεσιν, τὴν γλωσσομαθειαν καὶ τὴν πειρὰν σου μετὰ τῆς παραδειγματικῆς χρηστότητος καὶ ἀκεραιότητος τοῦ χαρακτῆρός σου.

Ἡ Ἐκκλησία δικαίως σὲ ἐτίμησε καὶ ἐβράβευσε. Δικαίως ἐξετιμήθης ἀπὸ τόσοις Πατριάρχ-

χας, τοὺς ὁποίους πιστῶς καὶ εὐόρκως ὑπηρετή-
σας, ἀπὸ τόσους σεβασμίους Ἱεράρχας συνδιο-
κήσαντας τὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τὴν ἐν Αὐτῇ στα-
διοδρομίαν σου. Δικαίως ἠγαπήθης πάντοτε ἀπὸ
τοὺς συναδέλφους σου τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς,
οἵτινες περίλυποι, κατηφεῖς καὶ δακρυροοῦντες
περὶ τὸ ἱερόν σου τῆνος, θρηνοῦσι σήμερον τὸ
ἀδόκητον τέλος, τὴν σκληρὰν ἀπώλειάν σου.

Δὲν ἦσο, εἶπον, νέος. Ἐν τούτοις ὥρας μό-
νον πρὸ τοῦ θανάτου σου, ἐν μέσῳ τῶν θρη-
νούντων σήμερον τὴν ἀπώλειάν σου συναδέλφων,
εἰς τὸ γραφεῖόν μου, κατὰ τὰς μετ' αὐτῶν συζη-
τήσεις ἐπὶ ἐπικαίρων θεμάτων, ἔκαμες νὰ δια-
λάμψη ὅπως πάντοτε τὸ ζωηρὸν πνεῦμά σου ἐν
ὄλῃ τῇ νεανικῇ αὐτοῦ ἀκμῇ καὶ διαυγείᾳ. Τίς
θα ἦτο δυνατὸν νὰ σκεφθῇ ποτε ὅτι μετὰ τινος
ὥρας θα μᾶς ἐγκατέλιπες διὰ παντός;

Τὸν ὅλον βίον σου, τὴν ἔνδοξον σταδιοδρο-
μίαν σου, τὰς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὑπηρεσίας σου,
τὰς ἀρετάς σου, περιέγραψαν καὶ ἀνέπτυξαν εὐφρα-
δῶς ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ λαλήσαντες.

Ἐγὼ ἔχω ὠρισμένην τῶν συναδέλφων σου
τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς ἐντολήν, νὰ σοὶ ἀπευ-
θύνω ἐκ μέρους αὐτῶν τὸ ὑστατον «χαῖρε», νὰ
σοὶ εἶπω ὅποσον κλαίει καὶ θρηνεῖ ἡ καρδία πάν-
των διὰ τὴν αἰφνιδίαν ἀπώλειαν σου, τοῦ τόσον
ἀγαπητοῦ καὶ προσφιλοῦς συναδέλφου, ὅστις ἦσο
τὸ πρότυπον τελείου κατὰ πάντα ὑπαλλήλου καὶ

συνεργάτου αὐτῶν, ἐμβριθῆς, μελετηρός, σοβαρὸς
ἄμα καὶ πρᾶος καὶ γλυκύς, μειλίχιος δὲ καὶ εὐτρά-
πελος, κατὰ τὰς περιστάσεις, εἰς τὰς συνομιλίας
καὶ διαχύσεις σου.

Ἀληθῆς χριστιανός, ἀληθῆς ὀρθόδοξος.

Ἀφίνεις μετὰ αὐτῶν, πολύκλαυστε Χρη-
στάκη, κενὸν δυσαναπλήρωτον.

Ἡ Ἐκκλησία θλίβεται διὰ τὴν ἀπώλειάν σου.

Ταύτην θρηνοῦσι σήμερον κλαίουσαι καὶ ὀδυ-
ρόμεναι φεῦ! ἀπὸ μακρὰν, φιλόστοργος σύζυγος
καὶ πεφιλημένη θυγάτηρ.

Θρηνεῖ ἡ ὁμογενῆς Κοινωνία.

Θρηνοῦσιν οἱ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συνάδελ-
φοί σου.

Ὁ Θεὸς τάξει τὴν ψυχὴν σου ἔνθα οἱ δίκαιοι
ἀναπαύονται.

Ἡ μνήμη σου ἔστω ἀγήρω.

Γαίαν ἔχοις ἐλαφρὰν,

*Ἀείμνηστε καὶ πολύκλαυστε συνάδελφε
Χρηστάκη.*

SIEMANGITIO